

ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА
ІНСТИТУТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Оксана Бобечко, Володимир Салій

**ПЕДАГОГІЧНИЙ РЕПЕРТУАР
ДЛЯ ДУЕТУ
ІНСТРУМЕНТАЛІСТІВ**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Дрогобич
2015

*Рекомендовано до друку вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 5 від 29 квітня 2015 р.)*

**УДК 785(075)
ББК 85.315я73
Б 77**

Бобечко О., Салій В. Педагогічний репертуар для дуету інструменталістів : навчальний посібник / [автори Оксана Бобечко, Володимир Салій]. Дрогобич : Посвіт, 2015. 34 с.

Посібник підготовлений відповідно до програм навчальних дисциплін «Оркестровий клас» для підготовки фахівців ОКР «Бакалавр» спеціальності 6.020204 «Музичне мистецтво», затверджених вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. У посібнику подаються твори для дуету (баян (акордеон), бандура) аранжовані педагогами та виконавцями кандидатом мистецтвознавства, доцентом Бобечко О. Ю. та кандидатом педагогічних наук, доцентом Салієм В. С.

Видання адресоване студентам та викладачам вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації, керівникам творчих колективів.

Рецензенти:

Чумак Ю. В. – кандидат мистецтвознавства, викладач-методист, диригент оркестру українських народних інструментів, заступник директора з навчальної роботи Дрогобицького державного музичного училища ім. В. Барвінського, лауреат міжнародних конкурсів.

Філоненко Л. П. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри музикознавства та фортепіано Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка.

ISMN

© Бобечко О., Салій В., 2015
© Дрогобич, 2015

ПЕРЕДМОВА

Становлення та розвиток системи підготовки педагогічних кадрів набуває особливої актуальності у сучасних умовах державотворення в Україні, здійснення реформування економічних та суспільно-культурних сфер життя суспільства, зокрема освітньої галузі. Музично-естетичне виховання дітей та молоді, звичайно, вимагає високопрофесійних вчителів музичного мистецтва, здатних ефективно вирішувати завдання музичного виховання на всіх етапах навчального процесу.

Особливе місце в цьому контексті займає проблема розвитку музично-педагогічної діяльності, яку необхідно розглядати у відповідності з тими вимогами, які ставить перед нами сьогоднішня, та, безумовно, майбутня. Музичне виховання підростаючого покоління, що спрямоване, передусім, на розвиток творчої особистості та реалізацію її власного креативного потенціалу, відіграє ключову роль в становленні особистості та є запорукою оновлення культурного життя нації. Важливе завдання педагога в умовах сьогоднішнього полягає в тому, щоб спонукати молодь та широкий загал до переосмислення ролі етно-національних особливостей, розуміння важливості вивчення нашої духовної спадщини.

Нерозривний зв'язок професійної і народної творчості характерний для всіх етапів розвитку української музики. Скерований на національні традиції якісний педагогічний репертуар, що несе в собі почуття і думки, життєві образи і ситуації – основа музичного мистецтва. Він покликаний виконувати свою естетичну, пізнавальну та виховну функцію, а саме: активізувати духовний світ молоді та сформувати її музичну культуру.

Кобзарство, як національне культурно-мистецьке надбання може стати яскравим прикладом в цьому контексті, адже є

унікальним явищем традиційної музичної культури, яке відобразило ментальну структуру національного самоусвідомлення. Життя і діяльність кобзарів та бандуристів примушують зринути думку про органічне поєднання патріотизму і національної гордості, глибокий рівень самосвідомості і народний професіоналізм. Вагоме місце в бандурному мистецтві посідає виконавський репертуар, основу якого до початку ХХ століття складали думи, історичні та соціально-побутові пісні. В наступний період (впродовж ХХ ст.) виконавська палітра бандуристів значно розширилася та урізноманітнилася. Цьому, безумовно, сприяли такі фактори, як вдосконалення конструкції бандури (розширення діапазону, збагачення технічних та акустичних можливостей), уніфікація інструмента, заміна усної традиції письмовою, налагодження освітньої системи, процес «ожіночнення» бандурного мистецтва (поява, а сьогодні, і домінування жінок-бандуристок), розширення репертуару. На сучасному етапі виконавський репертуар бандуристів є багатим та різноманітним, а саме: оригінальні композиції та переклади для бандури різних форм, жанрів та стилів, вокально-інструментальні та інструментальні обробки українських народних пісень, а також твори на основі народного мелосу. Особливе місце посідають зразки музичного фольклору, що гармонійно поєднуються з сучасними досягненнями бандурного мистецтва, синтез фольклорних та академічних жанрів.

Слід зауважити, що кобзарство, яке до початку ХХ століття носило суто індивідуальний характер, завдяки фундатору його новітнього напрямку Гнату Хоткевичу, отримало новий напрям виконавства в бандурному мистецтві, а саме ансамблевий. Знаковим в цьому сенсі став XII Археологічний з'їзд, що проходив 1902 року у Харкові, де вперше було здійснено об'єднання кобзарів в ансамблі, а саме: дует, тріо та секстет. Згодом, як в Україні так і серед

бандуристів українського зарубіжжя ансамблеве виконавство бандуристів набуло особливої популярності на рівні з сольним.

Впродовж ХХ століття з'явилися численні колективи бандуристів – дуети, тріо, квартети, секстети, однорідні і мішані ансамблі та капели. Був створений відповідний різноманітний репертуар, вагому частину якого складали вокально-інструментальні композиції (обробки українських народних пісень, аранжування пісень сучасних композиторів), оригінальні твори (сонати, фантазії, варіації та ін.), пізніше переклади (аранжування) створені для відповідного ансамблевого складу.

В умовах сучасної музичної індустрії популяризація національного мистецтва набуває особливого значення. На тлі побутування класичних канонів бандурного мистецтва, кінець ХХ початок ХХІ століття позначений в його історичному розвитку якісно новими тенденціями, внаслідок інтенсивного розвитку соціальної сфери, її глобальної інформатизації. Ускладнення компонентів композиторської мови (мелодії, гармонії, фактури та ін.), переосмислення виконавської практики бандуриста (поруч з використанням інструмента в однорідних та мішаних ансамблях, капелах та народних оркестрах бандура поєднується як з класичними, так і електронними інструментами) вплинули на виконавську та композиторську творчість виконавців. Відзначимо, що в зазначений період інструмент активно починає своє життя у різноманітних за своїм складом ансамблях. Великого розповсюдження та популярності набули камерні колективи, де тембр бандури поєднується зі звучанням інших музичних інструментів (фортепіано, орган, флейта, най, народні, струнні та ударні інструменти та ін.). Незвичні, на перший погляд, поєднання та використання багатогранних тембрових можливостей різних інструментів зумовлені пошуками нових темброво-фонічних та

колористичних співзвуч. Поява інноваційних форм бандурного ансамблевого виконавства мішаного складу сприяє збагаченню виконавського репертуару згаданих колективів та виконавців новими сучасними музичними творами, які насичені модерними гармоніями та фарбами.

Ансамбль (з франц. *ensemble*) – разом, спільне виконання музичного твору декількома учасниками. Також у музиці поняття ансамблю вживається у значенні: злагодженість, погодженість виконання. Отже, ансамбль – це спільне виконання музичного твору кількома учасниками, які виступають як єдиний музичний колектив. Така форма виконавства є важливою для підвищення виконавської майстерності музикантів. Специфічною особливістю інструментального ансамблю є спільне звучання окремих голосів в одному цілому. Зауважимо, що той чи інший ансамбль може виступати як самостійний колектив, а може виконувати акомпануючу функцію (акомпанувати виконавцю-вокалісту чи хоровому колективу).

У навчальному процесі важливе значення відводиться для гри в ансамблі та оркестровому класі, адже така форма музикування не лише сприяє розвитку природних музичних даних: слуху, музичної пам'яті, чуття ритму, а також впливає на вироблення специфічних навичок – уміння добре чути не лише себе, а й партнерів, та узгоджувати свою партію з іншими (не залежно від кількості учасників колективу). Важливим також є необхідність враховувати індивідуальні якості та виконавські можливості кожного учасника ансамблю та прагнення виконавців до вироблення інтонаційної чистоти та ансамблевого звучання. Для полегшення засвоєння музичного твору, в процесі подолання технічних та ансамблевих труднощів доцільним є програвання та вивчення партій кожного виконавця окремо (самостійно), і лише згодом їх спільне об'єднання

для виконання. Однак, розучування самотійно не означає ізолювано, адже для того, щоб краще зрозуміти і відчутти музику, виконавець повинен чути композицію в цілому.

Відзначимо, що в ансамблях спосіб гри повинен ґрунтуватися на засадах рівноправного партнерства, коли кожна інструментальна партія поперемінно набуває то провідної, то супроводжуючої функції, виступає в ролі соло, а згодом акомпанементу, що має вплив на підсилення засобів музичної виразовості в творі.

Працюючи з малим ансамблем (дует, тріо, квартет та ін.) слід враховувати й те, що під час виступів колективу з малим складом учасників диригувати не прийнято. Тому роль керівника повинен виконувати один з виконавців. До його компетенції належить зрозуміло і чітко показати початок і кінець твору (диригентський жест змінюється рухом голови вгору), щоб уникнути розходження інструментальних партій (випередження чи запізнення).

Пропонований навчальний посібник, до якого ввійшли твори для камерного ансамблю у складі бандури та баяна, покликаний розширити ансамблевий репертуар виконавців на народних інструментах. Ансамбль у такому складі, де поєднані темброво-ніжне, м'яке звучання бандури, що надає емоційної витонченості творам з великими технічними та художніми можливостями баяну, вирізняється великою виразністю, багатою палітрою ансамблевих фарб. В інструментальному дуеті – баян-бандура, слід врахувати динамічні характеристики інструментів, для того, щоб досягти максимально м'якого та злагодженого звучання. Врівноваження сили звуку, за винятком тих випадків, коли твір вимагає виділити ведучий інструмент має велике значення, позаяк рівновага і єдність динаміки – один з найважливіших елементів загального ансамблю, що сприяє гармонійному і цілісному звучанню акорду. Особливо слід стежити за якістю звучання кожного інструмента.

Необхідно зауважити, що вирішальним фактором виховання учасників ансамблю і чинником успіху є добір репертуару, а також високопрофесійне виконання кожного твору, що є запорукою подальшого успіху у його виконанні. Визначальним у наповненні збірника стало бажання авторів-упорядників звернутися до української народної музичної творчості. Основою посібника стали обробки та аранжування українських народних пісень здійснені кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри народних музичних інструментів та вокалу Володимиром Салієм та кандидатом мистецтвознавства, доцентом кафедри народних музичних інструментів та вокалу Оксаною Бобечко. В результаті обробки, подальшого переосмислення, перетворення, а також застосування в музичному тексті різних засобів музичної виразовості, взяті за основу кращі взірці музичного фольклору зазвучали по-новому, з новим втіленням теми, у новому жанрі. Українські народні пісні «Чом ти не прийшов», «Місяць на небі», «Місяць і зіроньки» отримали сучасне інструментальне втілення.

Результатом оригінального співставлення народних інструментів – баяну і бандури, вдалого поєднання фольклору та академізму стали зручні для виконання та приємні для сприймання слухачами композиції. Для передачі характеру творів була використана широка виконавська палітра: різноманітні штрихи, яскрава динаміка, агогічні відхилення, характерні гармонічні сполучення та ритмічні фігурації.

Пропонований навчальний посібник є актуальним та потрібним на сучасному етапі, адже може принести не лише велику користь у процесі навчання володіння виконавською майстерністю, користування технікою звуковидобування, філіруванням та грою мелізматичних прикрас, а й виховати інтерес до творчої та концертної роботи. Також він має вагомe значення в процесі

музично-естетичного виховання, адже базується на кращих зразках української народної музичної творчості та відповідає загальним дидактичним вимогам.

Місяць на небі

Акордеон

Бандура

1 %

mp

M

mp

5

5

9

mp

Б *Б* *7*

9

p

13

Musical score for measures 13-16. The top system shows a vocal line and a piano accompaniment. The piano part has chords marked with '7' and 'M'. The bottom system shows a piano accompaniment with chords and a bass line.

2

17

Musical score for measures 17-20. The top system shows a vocal line and a piano accompaniment. The piano part has chords marked with 'M', '7', and 'Б'. The bottom system shows a piano accompaniment with triplets in the right hand and a bass line.

21

Musical score for measures 21-24. The top system shows a vocal line and a piano accompaniment. The piano part has chords marked with '7' and 'M'. The bottom system shows a piano accompaniment with triplets in the right hand and a bass line.

25

Musical score for measures 25-28. The top system shows a grand staff with a treble clef and a bass clef. The bass line contains chords labeled 'Б' and '7'. The middle system shows a treble clef with a triplet of eighth notes and a bass clef with a simple bass line.

29

Musical score for measures 29-32. The top system shows a grand staff with a treble clef and a bass clef. The bass line contains chords labeled '7' and 'M'. The middle system shows a treble clef with a triplet of eighth notes and a bass clef with a simple bass line.

33

Musical score for measures 33-36. The top system shows a grand staff with a treble clef and a bass clef. The bass line contains chords labeled 'M', '7', 'Б', and 'M'. The middle system shows a treble clef with a triplet of eighth notes and a bass clef with a simple bass line.

37

Musical score for measures 37-40. The right hand features a continuous eighth-note triplet pattern. The left hand provides harmonic support with chords marked with 7, M, and 7.

41

Musical score for measures 41-44. The right hand continues with eighth-note triplets, including a measure with a flat (b). The left hand has chords marked with Б, Б, 7, and M.

45

Musical score for measures 45-48. The right hand continues with eighth-note triplets. The left hand has chords marked with 7, M, 7, and M. The system ends with a double bar line and repeat sign.

Чом ти не прийшов

Акордеон

mp

Бандура

mp

5

5

9

mf

9

mf

©

13

Musical notation for measures 13-16, first system. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. Measure 13: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with an 'M' marking. Measure 14: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with an 'M' marking. Measure 15: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with a '7' marking. Measure 16: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with a '7' marking.

13

Musical notation for measures 13-16, second system. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. Measure 13: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 14: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 15: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 16: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3).

17

Musical notation for measures 17-20, first system. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. Measure 17: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with a 'Б' marking. Measure 18: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 19: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with a '7' marking. Measure 20: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with a 'Б' marking.

17

Musical notation for measures 17-20, second system. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. Measure 17: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 18: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 19: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 20: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3).

21

Musical notation for measures 21-24, first system. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. Measure 21: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with an 'M' marking. Measure 22: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with an 'M' marking. Measure 23: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with a '7' marking. Measure 24: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3) with a '7' marking.

21

Musical notation for measures 21-24, second system. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. Measure 21: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 22: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 23: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3). Measure 24: Treble staff has a whole note chord (F4, A4, C5); Bass staff has a whole note chord (C3, E3, G3).

25

mf

This system contains measures 25 through 28. The upper staff features a melodic line with eighth-note patterns and some accidentals (sharps). The lower staff provides a harmonic accompaniment with quarter notes and rests. The dynamic marking *mf* is present in both staves.

29

mf

This system contains measures 29 through 32. The upper staff continues the melodic line, ending with a flat accidental. The lower staff continues the accompaniment, featuring a whole note chord with a sharp accidental in the final measure. The dynamic marking *mf* is present in both staves.

33

mf

This system contains measures 33 through 36. The upper staff continues the melodic line with eighth-note patterns and a flat accidental. The lower staff continues the accompaniment with quarter notes and rests. The dynamic marking *mf* is present in both staves.

37

First system of musical notation, measures 37-40. The right hand features a melodic line with eighth notes and a trill in measure 39. The left hand provides a bass line with quarter notes and rests.

37

Second system of musical notation, measures 37-40. The right hand consists of chords and rests. The left hand continues the bass line with quarter notes and rests.

41

Third system of musical notation, measures 41-44. The right hand has a melodic line with eighth notes and a trill in measure 44. The left hand has a bass line with quarter notes and rests.

41

Fourth system of musical notation, measures 41-44. The right hand features chords and rests. The left hand continues the bass line with quarter notes and rests.

45

Fifth system of musical notation, measures 45-48. The right hand has a melodic line with eighth notes and a trill in measure 48. The left hand has a bass line with quarter notes and rests.

45

Sixth system of musical notation, measures 45-48. The right hand consists of chords and rests. The left hand continues the bass line with quarter notes and rests.

49

System 1: Measures 49-52. Treble clef: Chords in the right hand, including a sharp sign. Bass clef: A melodic line with a slur over measures 49-50.

53

System 2: Measures 53-56. Treble clef: Chords, some with a sharp sign. Bass clef: Chords with Cyrillic letters 'Б' and the number '7' above them. Measure 56 features a complex chord structure with a sharp sign.

57

System 3: Measures 57-60. Treble clef: A melodic line with a slur over measures 57-58. Bass clef: Chords with Cyrillic letters 'Б' and the number '7' above them. Measure 60 features a complex chord structure with a sharp sign.

61

Musical score for measures 61-64. The top system (treble and bass clefs) shows a melody in the treble clef and accompaniment in the bass clef. Measure 61 has a 'M' marking above the bass clef. The bottom system (treble and bass clefs) shows a complex accompaniment with many notes in the treble clef and a rhythmic pattern in the bass clef.

65

Musical score for measures 65-68. The top system (treble and bass clefs) shows a melody in the treble clef and accompaniment in the bass clef. Measure 65 has a 'Б' marking above the bass clef. Measure 67 has a '7' marking above the bass clef. Measure 68 has 'Б' and '7' markings above the bass clef. The bottom system (treble and bass clefs) shows a complex accompaniment with many notes in the treble clef and a rhythmic pattern in the bass clef.

69

Musical score for measures 69-72. The top system (treble and bass clefs) shows a melody in the treble clef and accompaniment in the bass clef. Measure 69 has a 'M' marking above the bass clef. Measure 71 has a 'M' marking above the bass clef. Measure 72 has a 'M' marking above the bass clef. The bottom system (treble and bass clefs) shows a complex accompaniment with many notes in the treble clef and a rhythmic pattern in the bass clef.

Місяць і зіроньки

Акордеон

Бандура

mf *p*

5

mf *p*

11

mf *p*

16

1. 2.

22

26

30

Musical score for measures 30-31. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Measure 30 features a melodic line in the upper staff with a slur over a sequence of notes, and a bass line with a 7th fret barre and a slur. Measure 31 continues the melodic line with a slur and a flat accidentals, and the bass line with a 7th fret barre and a slur. A '7' is written above the slur in both measures.

34

Musical score for measures 34-35. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Measure 34 features a melodic line in the upper staff with a slur and a first ending bracket labeled '1.' above it, and a bass line with a 7th fret barre and a slur. Measure 35 continues the melodic line with a slur and a flat accidentals, and the bass line with a 7th fret barre and a slur. A '7' is written above the slur in both measures.

38

Musical score for measures 38-39. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Measure 38 features a melodic line in the upper staff with a slur and a second ending bracket labeled '2.' above it, and a bass line with a 7th fret barre and a slur. Measure 39 continues the melodic line with a slur and a flat accidentals, and the bass line with a 7th fret barre and a slur. A '7' is written above the slur in both measures.

43

Musical score for measures 43-46. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves are in a key signature of one flat (B-flat). Measure 43: Treble clef has a whole note chord (F4, A4, C5) with a slur over it. Bass clef has a whole note chord (B-flat3, D4, F4). Measure 44: Treble clef has a whole note chord (F4, A4, C5). Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Measure 45: Treble clef has a quarter rest, quarter note G4, quarter note A4, quarter note B4. Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Measure 46: Treble clef has a quarter rest, quarter note G4, quarter note A4, quarter note B4. Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Fingerings: Treble clef has a 7 in measure 45. Bass clef has a 7 in measure 45.

47

Musical score for measures 47-50. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves are in a key signature of one flat (B-flat). Measure 47: Treble clef has a whole note chord (F4, A4, C5) with a slur over it. Bass clef has a whole note chord (B-flat3, D4, F4). Measure 48: Treble clef has a whole note chord (F4, A4, C5). Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Measure 49: Treble clef has a quarter rest, quarter note G4, quarter note A4, quarter note B4. Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Measure 50: Treble clef has a quarter rest, quarter note G4, quarter note A4, quarter note B4. Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Fingerings: Treble clef has a 7 in measure 49. Bass clef has a 7 in measure 49.

51

Musical score for measures 51-54. The system consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves are in a key signature of one flat (B-flat). Measure 51: Treble clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Measure 52: Treble clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Measure 53: Treble clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Measure 54: Treble clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Bass clef has a quarter note B-flat3, quarter note D4, quarter note E4, quarter note F4. Fingerings: Treble clef has a B in measure 51, a 7 in measure 52, and an M in measure 53. Bass clef has a 7 in measure 52.

55 1. 2.

59

63

Методичні рекомендації для розвитку навичок творчого музикування в класі ансамблю.

Ансамбль – це колективна форма гри, в процесі якої декілька музикантів виконавськими прийомами разом розкривають художній зміст твору. Виконання в ансамблі передбачає не тільки вміння грати разом, тут важливо спільно відчувати і творити. Єдність художніх намірів, натхненна гра всіх – ось чим характеризується ансамблеве мистецтво.

Робота музиканта в колективі пов'язана з певними труднощами. В той же час гра в ансамблі виховує у виконавців ряд цінних професійних якостей – дисциплінує стосовно ритму, дає відчуття потрібного темпу, сприяє розвитку мелодичного, поліфонічного, гармонічного і тембрального слуху, виробляє впевненість, допомагає добитися стабільності у виконанні. В результаті постійного контакту ансамблісти обмінюються досвідом, знаннями, від чого кожний стає багатшим як спеціаліст. Менш яскраві у професійному відношенні виконавці прагнуть до рівня більш сильних, під впливом партнерів активніше розвивається художній смак учасників ансамблю. Але збагачення проходить і в більш широкому понятті: від постійного спілкування кожен з учасників формується як особистість, оскільки виховуються такі якості як взаєморозуміння, взаємоповага, почуття колективу.

Гра в ансамблі відкриває перед виконавцями нові можливості: стають доступними для виконання більшість творів симфонічної, камерної, хорової, органної музики. В ансамблі можна виділити той чи інший голос на фоні звучання інших, що особливо є цінним у виконанні поліфонії.

Цікавою особливістю ансамблю є і те, що він володіє багатшими можливостями, оскільки в його склад входять різні

інструменти. Учасник ансамблю має можливість змагатися в майстерності з іншими партнерами, що виконують цю ж партію.

Отже, інструменталіст, що не брав участі в ансамблі, значно обмежує себе в колективній творчості. Крім цього в кожного музиканта є потреба спілкування на тему музики, а це завдання і виконує ансамбль.

Для реалізації всіх можливостей колективного виконавства необхідно щоб усі учасники ансамблю професійно володіли своїми музичними інструментами. Тому тут не може бути поділу на солістів і акомпаніаторів. В ансамблі усі рівні, всі повинні вміти швидко переключатися з однієї функції на іншу. Музичний твір добре звучить лише в тому випадку, коли на професійному рівні виконані всі оркестрові партії.

Ансамбль, як форма колективного виконавства, виховує в кожному з учасників вміння жити і творити в колективі.

Інтереси учасників колективу повинні стати одночасно особистими справами кожного учасника ансамблю.

Успішна робота колективу – полягає в здатності кожного учасника критично відноситись до себе і своїх колег, бути принциповим в оцінці діяльності як своєї, так і всього ансамблю.

Високої ансамблевої майстерності можливо досягнути лише цікавлячись різними методами роботи інших камерно-інструментальних колективів (вивчаючи оркестрове і хорове мистецтво).

На сучасному етапі баян (акордеон) і бандура як сольні, акомпануючі та ансамблеві інструменти представлені в різноманітних професійних та аматорських колективах, а саме: камерні ансамблі (дуети, тріо, квартети, та ін.), капели, оркестри, народно-інструментальні колективи. Великою популярністю

користуються однорідні ансамблі та оркестри як баяністів, так і бандуристів.

При виконанні обробок українських народних пісень запропонованих у посібнику рекомендується дотримуватись усіх вище згаданих рекомендацій та побажань. Рекомендована література, подана на завершення посібника несе інформаційний зміст для виконавців та науковців які працюють у сфері оркестрового класу.

Methodical recommendations for creative skills development in music class ensemble.

Ensemble (from the French – Encemble) means – together, musical work by several participants. Also, in music the word ensemble is used in sense: coherence, consistency of performance. Thus, the ensemble – a joint performance of a musical work by several participants that act as a single band; collective form of the game, in which several musicians use performing techniques together revealing artistic content of the work. This form of music is important to improve the performance skills of musicians. Work in the ensemble includes not only the ability to play together, it is important to feel together and create. The unity of artistic intentions, inspired by the game of all - this is what characterized the ensemble art.

A specific feature of the instrumental ensemble is a joint-sounding of separate voices as a whole. Note that a particular ensemble may act as an independent team, and can perform accompanying feature (to accompany the artist singer or choir).

Play in ensemble and orchestral class in the educational process, as a form of music is important and promotes not only natural musical data: hearing, musical memory, sense of rhythm, but also affects the

development of specific skills – the ability to hear well not only themselves, but also partners and coordinate his party with other (regardless of the number of team members). Musician work in a group associated with certain difficulties. At the same time, the play brings in the ensemble of performers a number of professional qualities – disciplines the rhythm, gives a sense of the desired pace, promotes melodic, polyphonic, harmonic timbre and hearing, produces confidence, helps achieve stability in performance. As a result of constant contact ensemble exchanging experience, knowledge, consequently everyone becomes richer as a specialist. Less bright in professionally performers tend to level stronger under the influence of partners actively developing artistic taste ensemble members. But enrichment takes place in a broader concept: during the constant communication each participant is formed as a person, is brought up such qualities as understanding, mutual respect, a sense of team.

Playing in an ensemble opens up new opportunities for performers, as are available to perform most of the works of symphonic, chamber, choral, organ music.

The features of the ensemble are the fact that it has a lot of opportunities, because it is composed of various instruments. Ensemble members have the opportunity to compete in skill with other partners that perform the same party.

So instrumentalist not participated in the ensemble, significantly restricts itself to the collective work. In addition, each musician has a need for dialogue on the subject of music, and this task is performed by ensemble.

To realize all opportunities of collective performance it is necessary that all participants play their ensemble musical instruments professionally. Therefore, there can be no separation of soloists and accompanists. In ensemble all are equal, should be able to quickly

switch from one function to another. Music sounds good only when performed at a good level all orchestral party.

The group as a form of collective performance, brings every participant the ability to live and work in a team.

The interests of team members should become a personal decision by the ensemble.

The success of the team – is the ability of each participant to relate to themselves and their colleagues critically to be fundamental in the evaluation of its activities as well as the entire ensemble.

High ensemble skills can be achieved only interested in different methods of other chamber instrumental ensembles (studying orchestral and choral art).

Important is the need to consider individual qualities and capabilities of each participant performing ensemble performers and desire to develop purity of intonation and ensemble sound. To facilitate the mastering of a musical work in overcoming the technical difficulties and ensemble playing is appropriate parties and study each artist separately (alone), and only later their common association to perform. However, learning independently does not mean isolation, because in order to better understand and feel the music, the performer must hear the whole song.

Note that in ensembles way the game should be based on the principles of equal partnership where each party alternately becomes instrumental is leading, the supporting function, acting as a solo, and later accompaniment that affects the amplification means of musical expressiveness in the product.

Working with small (chamber) ensemble (duo, trio, quartet, etc.) should take into account the fact that during performances with a small staff team members conduct is not accepted. Therefore, the role of leader must perform one of the performers. Understandable and clearly

show the beginning and end of the work (conductor's gesture changing movement of the head up) to avoid divergence instrumental parties (advance or delay) belongs to its competence.

In the instrumental duo – accordion, bandura, should take into account the dynamic capabilities of tools in order to achieve the most gentle and harmonious sound. Balancing power sound, except when required to allocate work leading tool of great importance. As the dynamics of balance and unity is one of the most important elements of the overall ensemble that promotes holistic and harmonious sounding chord. Especially should monitor the quality of the sound of each instrument.

It should be noted that the decisive factor ensemble members and education success factor is the selection of repertoire and highly professional execution of each piece taken from the repertoire that is the key to future success in his performance.

During performing Ukrainian folk songs suggested in this guide is recommended to perform all above recommendations and suggestions. The proposed recommended literature information content is for artists and scientists working in the field of orchestral class.

Рекомендована література

1. Бобечко О. Витоки і розвиток камерних ансамблевих форм жіночого бандурного виконавства / Оксана Бобечко // Вісник Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2009-2010. – Вип. 17–18. – С. 332-339.
2. Бобечко О. Жіночий квартет зі Львова : з нагоди десятиріччя творчої діяльності) / Оксана Бобечко // Музикознавчі студії інституту мистецтв Волинського національного університету імені Л.Українки та Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. пр. Вип. 8 / ред. кол. В. І. Рожок, В. Т. Посвалюк [та ін.] ; упоряд. О. І. Коменда. – Луцьк : Волинь. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – С. 25-37.
3. Герасименко О. Становлення та розвиток професійного ансамблевого бандурного виконавства на Львівщині / Оксана Герасименко // Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини : збірник матеріалів наук.-практ. конф. – Дрогобич : Коло, 2005. – С. 250-260.
4. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник [для вищих та сер. муз. навч. закладів] / М. Давидов. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. – 592 с.
5. Дмитрук І. І. Варіантність реалізації жанру перекладу в сучасній бандурній творчості / І. І. Дмитрук // Кобзарство в процесі становлення української музичної культури: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 14 жовтня 2005 р. – Київ, 2005. – С. 153-158.
6. Дутчак В. Ансамблевий вид виконавства на бандурі. Історія і сучасність : вступна стаття / Віолетта Дутчак // «Любіть Україну»

- : пісні для ансамблів бандуристів в аранжуваннях В. Дутчак. – Івано-Франківськ : Плай, 2003. – С. 3-12.
7. Мандзюк Л.С. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста : мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Любов Сергіївна Мандзюк. – Х., 2007. – 18 с.
 8. Мандзюк Л. Інтелектуально творчий аспект предмета «Ансамбль в класі бандури» / Любов Мандзюк / Наукові записки Тернопільського національного педагогічного у-ту імені Володимира Гнатюка та Національної музичної академії імені Петра Чайковського. Серія: Мистецтвознавство. – 2006. – № 1(16). – С. 80-84.
 9. Салій В. С. Художній образ музики у виконавській інтерпретації / Володимир Салій // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [Редактори-упорядники В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич, 2014. – Вип. 9. – С. 54-59
 10. Шевченко М. Методика роботи з ансамблем бандуристів / Марта Шевченко. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 56 с.

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	3
1. <i>Місяць на небі</i>	10
2. <i>Чом ти не прийшов</i>	14
3. <i>Місяць і зіроньки</i>	20
<i>Методичні рекомендації для розвитку навичок творчого музикування в класі ансамблю</i>	25
<i>Рекомендована література</i>	31

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Оксана Бобечко, Володимир Салій

**ПЕДАГОГІЧНИЙ РЕПЕРТУАР
ДЛЯ ДУЕТУ
ІНСТРУМЕНТАЛІСТІВ**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Автори

***Оксана Юрївна Бобечко,
Володимир Степанович Салій***

Нотний набір

Валерій Шафета

Музичний редактор

Валерій Шафета

Здано до набору 22.06.2015 р. Підписано до друку 10.09.2015 р.

Гарнітура Times. Формат 60x90/8.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 4.25. Зам. № 283

Наклад 300 примірників